

**TYÖELÄMÄ- JA TASA-
ARVOVALIOKUNNAN LAUSUNTO
3/2006 vp**

Hallituksen esitys laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä helmikuuta 2006 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi tieliikennelain muuttamisesta (HE 224/2005 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi liikenne- ja viestintävaliokuntaan samalla määrännyt, että työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava asiasta lausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Jorma Hörkkö, liikenne- ja viestintäministeriö

- lainsäädäntöneuvos Tarja Kröger, työministeriö
- ylitarkastaja Seppo Savela, sosiaali- ja terveysministeriö
- asiantuntija Hans Grahn, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- liittosihteeri Juhani Salmela, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
- logistiikkapäällikkö Markku Maukonen, Suomen Kuljetus- ja Logistiikka SKAL ry
- varatuomari Eila Sillanpää, Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry
- puheenjohtaja Kimmo Puntti, Rahtarit ry
- apulaispäällikkö Kari Rantala, Liikkuva poliisi.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan tieliikennelakia muutettavaksi niin, että vastuuta ajoneuvon oikeasta kuormaamisesta ja kuorman sitomisesta sekä ajoaikojen noudattamisesta tulisi kuljettajan lisäksi sellaiselle henkilölle, joka osallistuu kuormaamiseen tai tosiasiallisesti määrää kuljettajan aikataulusta. Kuormauksen ja kuljetuksen suorittajat huolehtisivat siitä, että niiden palveluksessa olevat kuormaukseen ja kuljetukseen

osallistuvat tuntevat kuormausta koskevat säännökset. Kuljetukseen osallistuvat olisivat myös velvollisia huolehtimaan siitä, että kuormaajalla on oikeat tiedot ajoneuvosta ja kuormasta. Kuljetuksen suorittaja olisi vastuussa siitä, että ajoneuvossa on kuorman sitomiseen tarvittavat tavanomaiset välineet.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan syyskuun 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä. Vastuun kohdentaminen kuljettajan ohella koko kuljetusketjuun on perusteltua, ja sillä voi olla ennaltaehkäisevä vaikutus raskaan liikenteen aiheuttamien riskitilanteiden syntymiseen. Valiokunta katsoo, että ehdotetuilla toimenpiteillä tehostetaan säädösten noudattamista ja ehkäistään laittomien tilanteiden syntymistä ja parannetaan siten liikenne- ja työturvallisuutta. Esitys parantaa myös kuljettajien asemaa.

Työsuojeluviranomaisten valvontakäytännöissä tehtyjen havaintojen mukaan kireät aikataulut ovat merkittävä syy ajo- ja lepoaikojen rikkomuksiin. Valiokunta pitää tärkeänä, että tehdyt kuljetussopimukset ovat sellaisia, että niiden noudattaminen ei aiheuta sosiaalilainsäädännön rikkomuksia. Vastuun tästä pitää kuulua koko kuljetusketjulle.

Aikataulun laatijoiden ja määrättyä toimitusaikaa edellyttävien tulee vastata siitä, ettei kuljettajan tarvitse rikkoa ajo- ja lepoaikalainsäädäntöä, jotta hän pystyisi noudattamaan kuljetussopimuksen mukaista aikataulua. Tämä edellyttää, että kuljetuksen tilaaja kuulee riittävästi kuljetuksen suorittajaa kuljetusta rajoittavista tekijöistä. Tällaisia kuljetuksia tilaavia tahoja ovat muun muassa huolintaliikkeet, keskusliikkeet, öljy-yhtiöt ja puunjalostustehtaat.

Esityksen mukaan kuormauksen ja kuljetuksen suorittajien tulee huolehtia, että niiden palveluksessa olevat kuormaukseen ja kuljetukseen osallistuvat tuntevat kuormausta koskevat säännökset ja että heillä on oikeat tiedot ajoneuvosta ja kuormasta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää koulutuksen järjestämiseen niin, että kaikki kuljetusketjuun osallistuvat voivat omalta osaltaan huolehtia kuljetuksen turvallisuudesta. Myös tavarain lähettäjien tulee huolehtia siitä, että kuljetettavat kappaleet kestävät sitomisen tai ne on pakattu niin, että kappale voidaan pakauksestaan sitoa riittävästi.

Käytännössä oikean vastuullisen löytäminen ei aina ole helppoa. Vastuun jakautumisen selvittäminen ja kohdentaminen asettaa merkittäviä lisähaasteita sekä valvovalle että esitutkintaa suorittavalle poliisille. Tämä edellyttää poliisin työpanoksen suuntaamista aikaisempaa enemmän jutun esitutkintaan. Uudistuksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää myös poliisille annettavaa koulutusta.

Valiokunnan käsittelyn aikana on noussut esiin kysymys siitä, pitäisikö esityksen perusteissa oleva maininta, jonka mukaan toimeksiantajan tai välittäjän toiminta voi vaikuttaa lieventävästi kuljettajan rangaistuksiin, ottaa perustelujen sijasta pykälään. Saadun selvityksen mukaan tämä ei ole välttämätöntä, koska rikoslain yleisperiaatteiden mukaan rangaistus on mitattava niin, että se on oikeudenmukaisessa suhteessa rikoksen vahingollisuuteen ja vaarallisuuteen, teon vaikuttamiin sekä rikoksesta ilmenevään muuhun tekijän syyllisyyteen. Lieventämisperusteena voivat olla muun muassa rikoksen tekemiseen vaikuttanut huomattava painostus, uhka tai muu sen kaltainen seikka. Nämä rangaistuksen mittaamiseen vaikuttavat perusteet tulevat siis arvioitaviksi kuljettajan rangaistusta harkittaessa. Valiokunta pitää tärkeänä, että kuljetusketjun muiden osien vaikutus otetaan asianmukaisesti huomioon kuljettajalle määrättäviä seuraamuksia harkittaessa.

Valiokunnan suorittamassa asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että valmiiksi kuormattua perävaunua koskevat tieliikennelain 87 a §:n 5 momentin säännökset tulisi laajentaa koskemaan myös muita vastaavia kuormatiloja, kuten esimerkiksi vaihtolavoja. Valiokunta esittääkin liikenne- ja viestintävaliokunnalle, että kyseinen säännös muutettaisiin esimerkiksi seuraavasti: "Valmiiksi kuormatun perävaunun *tai muun kuormatilan* soveltuvuudesta vastaa kuitenkin se, joka on ennen kuormauksista ottanut perävaunun *tai muun kuormatilan* käyttöön tai sopinut sen käyttöön ottamisesta."

Lausunto

Lausuntonaan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että liikenne- ja viestintävaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jukka Gustafsson /sd	Markus Mustajärvi /vas
vpj.	Anne Holmlund /kok	Leena Rauhala /kd
jäs.	Roger Jansson /r	Juha Rehula /kesk
	Anneli Kiljunen /sd	Tero Rönni /sd
	Esa Lahtela /sd	Kimmo Tiilikainen /kesk
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	Jaana Ylä-Mononen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.